

## Valtiovarainvaliokunta

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion talousarviosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi**

### JOHDANTO

#### *Vireilletulo*

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion talousarviosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 154/2024 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

#### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:

- budjettineuvos Timo Hattinen, valtiovarainministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Valtiontalouden tarkastusvirasto
- Valtiokonttori

### HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi valtion talousarviosta annettua lakia (423/1988), jäljempänä talousarviolaki, ja 12:ta muuta lakia.

Esityksen mukaan valtion tilinpäätöksen yhteydessä esitettäisiin jatkossa valtiontalouden yhdistellyt laskelmat, jotka kattaisivat valtion talousarviotalouden, talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen ja valtion liikelaitosten muodostaman kokonaisuuden. Valtiontalouden yhdistellyt laskelmat antaisivat nykyistä kattavamman kokonaiskuvan valtiontalouden tuotoista ja kuluista sekä taloudellisesta asemasta.

Lisäksi selkeytettäisiin ja täsmennettäisiin asetuksen- ja määräyksenantovaltuuksia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025. Valtiontalouden yhdistellyt laskelmat laadittaisiin ensimmäisen kerran varainhoitovuodelta 2025 keväällä 2026.

## **Valiokunnan mietintö VaVM 17/2024 vp**

### **VALIOKUNNAN PERUSTELUT**

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Esityksen tavoitteena on aiempaa kattavamman kuvan saaminen valtiontalouden kokonaisuudesta. Lisäksi tavoitteena on saattaa asetuksen- ja määräyksenantovaltuudet vastaamaan perustuslain täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimuksia.

Esityksen mukaan valtion tilinpäätöksen yhteydessä esitetään jatkossa valtiontalouden yhdistelty laskelmat, jotka kattavat valtion talousarvion talouden, talousarvion ulkopuolella olevat valtion rahastot ja valtion liikelaitokset. Laskelmat sisältävät tuottoja ja kuluja kuvaavan tuotto- ja kululaskelman, varainhoitovuoden päättymisajankohdan taloudellista asemaa kuvaavan taseen ja rahavirtoja kuvaavan rahoituslaskelman. Yhdistelty laskelmat eivät kata valtion määräysvallassa olevia yhteisöjä, joten kyse ei ole valtion konsernitilinpäätöksestä. Yhdistelty laskelmat liitteenä laatii Valtiokonttori, jonka työmäärää uusi lakisääteinen tehtävä lisää noin yhdellä henkilötyövuodella.

Yhdisteltyihin laskelmiin liittyvät talousarviolain muutokset sivuavat hallituksen vuosikertomukseen liittyvää sääntelyä. Hallituksen vuosikertomusta koskeva sääntely jakaantuu jatkossakin talousarviolakiin ja valtioneuvostosta annettuun lakiin (173/2003), jäljempänä valtioneuvostolakiin, siten, että valtioneuvostolaki sisältää hallituksen vuosikertomusta koskevan perussääntönsä sekä viittauksen talousarviolain täydentävään sääntelyyn. Talousarviolaisissa säädetään valtiovarainministeriön toimialaan kuuluvista julkista taloutta, valtiontaloutta sekä valtion toimintaa ja sen yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta koskevista tiedoista ja laskelmista. Tästä jaosta aiheutuen valtioneuvostolakiin ehdotetaan lisättäväksi asetuksenantovaltuus hallituksen vuosikertomukseen sisällytettävistä tiedoista koskien hallituksen toimintaa ja vuosikertomuksen laatimisessa noudatettavasta menettelystä.

Esitys myös täsmentää ja täydentää talousarviolain nykyisiä asetuksenantovaltuuksia ja siirtää asetuksenantovaltuudet asiaa koskevien pykälien yhteyteen. Talousarviolakiin esitetään otettavaksi valtioneuvoston, ministeriöiden ja Valtiokonttorin määräyksenantovaltuuksia ja vastaavasti ne kumotaan talousarvioasetuksesta. Näillä muutoksilla ei ole tarkoitus muuttaa nykyisiä tehtäviä ja toimivaltuuksia.

Talousarviolain lisäksi esitetään muutettavaksi 12:ta muuta lakia. Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen osalta esitetään, että rahastojen tilinpäätökset tulisi vahvistaa yhdenmukaisesti huhtikuun 15. päivään mennessä. Valtion liikelaitoksista annettuun lakiin (1062/2010) esitetään muutoksena, että eduskunta päättää valtion talousarvioesityksen käsittelyn yhteydessä liikelaitoksen seuraavalla tilikaudella tehtävien investointisitoumusten enimmäismäärästä. Voimassa olevan lain mukaan eduskunta hyväksyy erikseen seuraavan tilikauden investointien enimmäismäärän ja valtuutuksen myöhemmille tilikausille sitoumuksia aiheuttavista menoista. Muutos joustavoittaa sitoumusten tekoa, ja sitä esitetään sovellettavaksi valtion vuoden 2026 talousarvioesityksestä lähtien.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa esitystä pidettiin tarpeellisena ja yhdisteltyjen laskelmien sisällöllistä kuvausta riittävänä laskelmien laatimiseksi. Niin ikään yhdisteltyihin laskelmiin si-

## Valiokunnan mietintö VaVM 17/2024 vp

sältyvien kirjanpitovelvollisten rajausta talousarvioletalouteen, talousarvion ulkopuolisiin rahastoihin ja liikelaitoksiin pidettiin perusteltuna.

Asiantuntijakuulemisessa nostettiin kuitenkin esiin, että jatkossa on tarpeen arvioida uudistusta ja sen perusteella jatkaa kehitystyötä sekä mahdollisesti laajentaa yhdistellyt laskelmat koskemaan myös valtion määräysvallassa olevia yhteisöjä. Näin valtion konsernitilinpäätös olisi laajuudeltaan yhtenäinen kuntien ja hyvinvointialueiden tilinpäätösten kanssa.

Hallituksen esityksestä ilmenevien seikkojen ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina.

### VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

*Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 154/2024 vp sisältyvät 1.—13. lakiehdotuksen.*

Helsingissä 8.11.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk  
varapuheenjohtaja Krista Mikkonen vihr  
jäsen Markku Eestilä kok  
jäsen Timo Heinonen kok  
jäsen Marko Kilpi kok (osittain)  
jäsen Jari Koskela ps  
jäsen Suna Kymäläinen sd  
jäsen Aki Lindén sd  
jäsen Laura Meriluoto vas  
jäsen Jari Ronkainen ps  
jäsen Joona Räsänen sd  
jäsen Sari Sarkomaa kok  
jäsen Sami Savio ps  
jäsen Ville Valkonen kok  
jäsen Pia Viitanen sd  
varajäsen Hannu Hoskonen kesk  
varajäsen Jukka Kopra kok (osittain)  
varajäsen Riitta Mäkinen sd  
varajäsen Henrik Wickström r  
varajäsen Peter Östman kd

## **Valiokunnan mietintö VaVM 17/2024 vp**

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mari Nuutila